

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie

31-011 Kraków, Pl. Szczepański 5

tel.: 12 422 48 95; fax: 12 422 36 12; e-mail: wiosinfo@krakow.wios.gov.pl; www.krakow.wios.gov.pl

Kiedy WIOŚ prowadził kontrolę składowiska i jakie płyną z tych kontroli wnioski?

Kontrole na składowiskach odpadów zarządzanych przez ArcelorMittal Poland S.A. Oddział w Krakowie są przeprowadzane corocznie w zależności od potrzeb, w ramach kontroli planowych, pozaplanowych interwencyjnych oraz na wniosek.

Przy ul. Dymarek w Krakowie zlokalizowanych jest kilka **składowisk odpadów** (2 instalacje do składowania odpadów):

- **Składowisko popiołów i żużli** – działki nr II, IIa i III (Instalacja nr 2), które było przeznaczone do selektywnego deponowania uwodnionych popiołów i żużli powstających w procesie energetycznego spalania węgla w kotłach elektrociepłowni. Na składowisku zgodnie z posiadanymi decyzjami we wrześniu 2024r. zakończyły się prace rekultywacyjne.
- **Składowisko szlamów żelazonośnych** – działki nr 1, 2, 3, (Instalacja nr 2), były przeznaczone do selektywnego deponowania odpadów w postaci szlamów i osadów – odpady te charakteryzujące się wysoką zawartością żelaza, a pochodzą z oczyszczalni spalin stalowni konwektorowej, spiekalni, oczyszczalni gazu wielkopieczowego. Deponowanie odpadów zakończono w listopadzie 2019r. w związku z wyłączeniem Wielkiego Pieca. Składowisko jest na etapie planowanej wtórnej eksploatacji.
- **Składowisko szlamów** (w odróżnieniu od ww. zlokalizowane po wschodniej stronie ul. Dymarek w Krakowie), działka nr 1N (Instalacja nr 3) przeznaczone do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w postaci szlamów i osadów powstających w procesach oczyszczania ścieków oraz uzdatniania wody. Przyjmowanie odpadów zakończono w grudniu 2024r.
- **Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Pleszowie** (obr. 38 Kraków – Nowa Huta), które było przeznaczone do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Przyjmowania odpadów do składowania datowane jest na 31 grudnia 2016 r. Obecnie prowadzone jest wydobycie odpadów z terenu części Działki D, na co zezwala decyzja Marszałka Województwa Małopolskiego: znak SR-III.7241.26.2017.LB. Na działce B jest wykonywana jest wtórna eksploatacja żużla nagromadzonego w poprzednich dekadach, natomiast na działce znajduje się linia moblina do przetwarzania odpadów z działki D, bądź składowane jest odzyskane kruszywo budowlane, zgodnie z posiadaną decyzją na przetwarzanie odpadów.

Spółka w kontrolowanym okresie realizowała na bieżąco następujące obowiązki wynikające z posiadanego pozwolenia zintegrowanego w zakresie:

- warunków eksploatacji składowiska,
- wydajności i czasu pracy instalacji,
- stosowanych surowców i materiałów,

- sposobów gospodarowania wytworzonymi odpadami,
- miejsca i sposobu magazynowania wytworzonych odpadów,
- metod ochrony środowiska gruntowego i wodnego,
- ilości i rodzajów unieszkodliwianych odpadów,
- ewidencji odpadów.

W poprzednich latach odbywały się następujące kontrole:

- W dniach od 1 sierpnia do 17 września **2018 r.** przeprowadzono pozaplanową, interwencyjną kontrolę, którą podjęto w związku z publikacją dotyczącą nieprawidłowości na przedmiotowych składowiskach. W trakcie kontroli przeprowadzono badania próbek odpadów zdeponowanych na terenie składowisk oraz badania próbek z 9 piezometrów zlokalizowanych wokół składowisk odpadów. Kontrola nie wykazała aby kontrolowany podmiot naruszał przepisy ochrony środowiska, przy czym w zakresie badań wód podziemnych stwierdzono, że zarówno wody na dopływie wód podziemnych, jak i na odpływie wód podziemnych charakteryzują się złym stanem jakości wód podziemnych, w związku z zawartością stężeń chlorków i siarczanów, jak również wysoką przewodnością elektryczną właściwą.

- W dniach od 16 czerwca do 7 października **2019 r.** przeprowadzono planową kompleksową kontrolę (zgodnie z Planem kontroli WIOŚ w Krakowie na 2019 r. zatwierdzonym przez GIOŚ). W trakcie kontroli pobrano do badań próbki odpadów składowanych na instalacjach 2 i 3, wód nadosadowych, wód drenażowych spod składowisk, ścieków po oczyszczalniach oraz wód podziemnych z piezometrów. Kontrola nie wykazała aby kontrolowany podmiot naruszał przepisy ochrony środowiska w zakresie składowisk odpadów.

W ramach tej kontroli zlecono CLB GIOŚ wykonanie poboru próbek oraz badań laboratoryjnych w celu uzupełnienia i zweryfikowania wyników badań odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne oraz ponownej oceny wpływu tych odpadów na środowisko, w odniesieniu do badań i ocen wykonanych przez WIOŚ w Krakowie w 2018 r.

W celu określenia wpływu składowanych odpadów na środowisko zbadano:

- o Jakość składowanych osadów w zakresie zgodności z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w *sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach* (Dz.U. z 2015 r. poz. 1277), określającym kryteria dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach. Rozporządzenie to wskazuje dopuszczalne graniczne wartości wymywania dla odpadów składowanych na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Pobrano 2 próbki odpadów ze składowisk żelazonośnych, 1 próbkę ze składowisk żużli i popiołów oraz 2 próbki ze składowiska szlamów z zakładowych oczyszczalni.

W oparciu o analizy pobranych osadów stwierdzono, iż osady popiołowo-żużlowe, odwodnione szlasy żelazonośne i szlasy z oczyszczalni (Działka 1N) spełniają kryteria określone w załączniku Nr 3 ww. rozporządzenia. Mogą być zatem składowane na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Przeprowadzone badania wykazują, że zeskładowane odpady zawierają metale ciężkie w ilościach nieprzekraczających dopuszczalnych ilości określonych w ww. rozporządzeniu. Nadmieniam, że sama obecność metali ciężkich takich jak np. ołów czy rtęć nie stanowi o zanieczyszczeniu terenu, które występuje dopiero po przekroczeniu ich zawartości progowych wg przepisów prawa. Przykładowo wyniki badań potwierdziły obecność niewielkiej zawartości metali ciężkich w zeskładowanych odpadach, przy czym ilość ołowiu

wynosiła 0,013 mg/kg s.m., podczas gdy dopuszczalna zawartość ołowiu w odpadach wynosi 10 mg/kg s.m., natomiast zawartość rtęci była poniżej granicy oznaczalności.

- Wpływ składowiska na jakość wód podziemnych – pobrano próbki wód podziemnych ze wszystkich 9 piezometrów. Wyniki badań wykazały, że wody podziemne cechują się niską zawartością rtęci, kadmu, ołowiu, niklu, arsenu i cynku. W pojedynczych piezometrach (zarówno na dopływie, jak i odpływie wód podziemnych) stwierdzono podwyższoną zawartość żelaza oraz podwyższone stężenia molibdenu (najwyższe stężenie molibdenu stwierdzono na piezometrze na dopływie wód podziemnych). Jak stwierdzono wszystkie badane wody kwalifikują się jako słabe i złe wody podziemne ze względu na nadmierne ilości (stężenia): chlorków, siarczanów, sodu i potasu.

Porównując jakości wód w piezometrach napływowych i w pozostałych piezometrach przy składowiskach - nie można stwierdzić degradującego wpływu składowisk na wody podziemne. Jakość wód, zarówno w piezometrach napływowych, jak i piezometrach odpływowych jest niezadowalająca lub zła, co może wskazywać na inne poza składowiskami źródła presji mające wpływ na jakość wód podziemnych w badanym rejonie.

- Wpływ na jakość wód powierzchniowych oceniano badając wszystkie wypływające ze składowisk odcieki oraz wody nadosadowe i ścieki z przemysłowych oczyszczalni.

Badania wykazały, że wody drenażowe i oczyszczone ścieki przemysłowe odprowadzane do wód powierzchniowych, poza jedną próbką (przekroczenie zawartości potasu ($90,2 \text{ mg/dm}^3$ przy dopuszczalnej wartości 80 mg/dm^3)) nie wykazują przekroczeń wartości dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych określonych w tabelach nr I i II rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w *sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych* (Dz.U. 2019 poz. 1311). Pozostałe wody nadosadowe i drenażowe nie są odprowadzane do wód powierzchniowych, tym niemniej porównano ich jakość z wymogami ww. rozporządzenia. Wyniki badań wykazały wysoką zawartość cynku (jedna próbka), potasu i związków azotu. Jak stwierdzono badane wody nie zawierają ponadnormatywnych ilości rtęci, kadmu, ołowiu, niklu, molibdenu, żelaza, fluorków, fenoli, sodu, wolnych cyjanów, ani siarczanów.

Podsumowując, wyniki badań przeprowadzone przy współpracy z CLB GIOŚ w 2019 r. (analizy chemiczne obejmowały m.in. fenole, metale ciężkie, fluorki, sól potas, siarczany itp.) próbek wody pobranej z piezometrów, wody nadosadowej ze składowisk, a także osadów (zeskładowanych odpadów) wykluczyły degradujący wpływ składowisk (instalacje 2 i 3) na jakość wód podziemnych.

- W dniach od 21 października do 23 listopada **2022 r.** przeprowadzono pozaplanową interwencyjną kontrolę składowiska odpadów popiołów i żużli – działki nr II, IIa i III w związku z zgłoszeniem niewłaściwego gospodarowania odpadami pochodzącymi z demontażu rur zasilających osadniki przy ul. Dymarek w Krakowie. W trakcie kontroli nie pobierano próbek do badań. Kontrola wykazała naruszenie przepisów ochrony środowiska w zakresie niedotrzymania terminu prowadzonych prac związanych z zamknięciem składowiska. W związku z stwierdzonym naruszeniem wydano zarządzenia pokontrolne.
- W dniach od 07 listopada 2024 do 12 grudnia 2024r. przeprowadzono planową kontrolę wszystkich składowiska odpadów zarządzanych przez działki nr II, IIa i III. W trakcie kontroli

nie pobierano próbek do badań. W oparciu o analizę dokumentacji i oględziny przeprowadzone w terenie nie stwierdzono naruszeń przepisów ochrony środowiska. Była to ostatnia kontrola przeprowadzana przez WIOŚ Kraków na wszystkich składowiskach zarządzanych przez Spółkę ArcelorMittal Poland S.A. Oddział w Krakowie.

Ponadto WIOŚ w Krakowie przeprowadza regularnie kontrole pozaplanowane na wniosek Marszałka Województwa Małopolskiego o przeprowadzenie wspólnych działań kontrolnych:

- przed wydaniem decyzji o zamknięciu składowiska odpadów bądź części składowiska i określeniu harmonogramu rekultywacji tego składowiska
- przed wprowadzeniem zmian do: pozwolenia zintegrowanego bądź instrukcji składowiska
- przed wydaniem decyzji na przetwarzanie odpadów.

Jakiego typu zanieczyszczenia znajdują się na składowisku, czy są w odpowiedni sposób zabezpieczone, czy zagrażają okolicznej przyrodzie, uprawom, mieszkańcom? Jeśli tak, w jaki sposób?

Na składowiskach zdeponowane były odpady, które powstawały podczas funkcjonowania huty zgodnie z posiadanymi przez Spółkę decyzjami. Jako organ kontrolny WIOŚ nie jest właściwy do tego, aby stwierdzić czy zagrażają one przyrodzie, uprawom i mieszkańcom, gdyż podczas wykonywanych kontroli weryfikowane były i dalej są warunki określone w uzyskanych decyzjach i pozwoleniach. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Jakie kroki w sprawie składowiska podejmował i podejmuje WIOŚ?

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska Inspekcja Ochrony Środowiska jest powołana do kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz badania i oceny stanu środowiska. W szczegółowym zakresie zadań Inspekcji Ochrony Środowiska określonych w art. 2 ww. ustawy wskazano m.in. kontrolę podmiotów korzystających z środowiska w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie środowiska, w tym przepisów ustawy o odpadach. Ten zakres zadań realizowany jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie.

W ramach realizowanych ustawowych obowiązków WIOŚ sprawuje nadzór nad obiektami składowisk odpadów. Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 25 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1587 ze zm.) składowisko odpadów to obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów. Wskazuje się, że każdy obiekt w postaci składowiska odpadów oddziałuje na środowisko. Tym samym, w celu minimalizacji oddziaływania takich obiektów na środowisko, na zarządzającego tym składowiskiem nałożone są obowiązki określone w ww. ustawie oraz w wydanych na podstawie tej ustawy rozporządzeniach. Każde składowisko odpadów obowiązane jest do prowadzenia **monitoringu składowiska odpadów** zgodnie z wymaganiami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1902). Monitoring ten ma za zadanie kontrolę oddziaływania tego obiektu na środowisko, w szczególności obejmuje on badania substancji i parametrów wskaźnikowych w wodach powierzchniowych, odciekowych i podziemnych. Zakres badanych parametrów wskaźnikowych określany jest w instrukcji prowadzenia składowiska wydawanej przez właściwego miejscowo marszałka województwa.

Wyniki tego monitoringu są analizowane przez zarządzającego składowiskiem oraz przekazywane wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska corocznie, w terminie do końca I kwartału - za rok poprzedni. W przypadku stwierdzenia zmian obserwowanych parametrów,

wskazujących na możliwość wystąpienia lub powstanie zagrożeń dla środowiska lub dla życia lub zdrowia ludzi zarządzający składowiskiem, zgodnie z art. 138 *ustawy o odpadach*, obowiązany jest do powiadomienia wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego. Ponadto przedmiotowy monitoring jest poddawany analizie w celu sprawdzenia czy składowisko nie powoduje zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska.

Badania są prowadzone przez Spółkę ArcelorMittal Poland w ramach monitoringu składowiska, w zakresie:

- wielkości opadu atmosferycznego
- poziomu oraz składu wód podziemnych
- objętości wód odciekowych
- badania składu rzeki Wisły w dwóch miejscach (w górnym biegu, tj. powyżej składowisk oraz w dolnym biegu, tj. poniżej składowisk)
- osiadania składowiska i stateczność geotechniczna zboczy
- emisji i składu gazu składowiskowego
- struktury i składu masy odpadów
- emisji hałasu.

Badania są wykonywane z taką częstotliwością, która została zapisana w posiadanej decyzji. Badania wykonują niezależne, akredytowane laboratoria. Corocznie, spółka ArcelorMittal Poland przekazuje do WIOŚ w Krakowie wyniki wszystkich prowadzonych badań monitoringowych. Z analizy przesyłanych monitoringów nie stwierdzono nieprawidłowości.

Prowadzone przez zarządzającego składowiskami badania monitoringowe w wieloletnim okresie nie wykazują zmian, a wyniki badań przeprowadzonych w 2018 i 2019 roku przez CLB GIOŚ na zlecenie WIOŚ w Krakowie są zbieżne z prowadzonymi badaniami monitoringowymi.